

SUPLEMENT
LI 174 juny 2021

LLUIT
INTERNACIONALISTA

DE L'ESPOLI DEL SENEGAL

A LA PRESÓ DE LES CANÀRIES

Secció de la Unitat Internacional dels i de les Treballadores - Quarta Internacional (UIT-QI)

L'FMI i la UE, responsables de l'esp que empeny l'emigració del Senegal

Després del Marroc, el Senegal és la segona nacionalitat dels migrants que arriben a les Canàries, supervivents d'una perillósíssima travessa a l'Atlàntic. El govern del PSOE-Unides Podem ha volgut convertir les illes en una presó per als migrants, igual que han fet a Grècia, cosa que ha creat una falsa imatge de crisi. Entre gener i maig van arribar a les Canàries 5.386 persones, una mica més de la meitat del total que van entrar sense paper al territori espanyol: una xifra perfectament gestionable si hi hagués la més mínima voluntat política d'acollida i de respecte als drets més bàsics per part del govern que es diu "més progressista" de la història.

La política del PSOE-Unides Podem ha estat intentar subornar el govern de Macky Sall, que ha protagonitzat un gir dictatorial i

contra qui en els darrers mesos s'ha alçat una revolta per la detenció de l'opositor Ousmane Sonko. Sánchez ha viatjat al Senegal a demanar a Sall qu accepti la repatriació dels senegalesos que s'han jugat la vida per arribar a les Canàries. La negativa del règim de Dakar a una mesura tan impopular ha portat el govern de Madrid al pla vergonyós de fomentar el que anomena "immigració circular": que el senegalesos vinguin a Espanya amb permisos de treball temporal com a mà d'obra barata a fer les feines més dures, obligats cada temporada a tornar a la misèria de casa seva sense cap altre dret.

Però aquí el que falta és abordar el problema de fons. Que el jovent fugi del Senegal no és una fatalitat històrica: és el resultat de les polítiques d'empobriment que ha exercit l'imperialisme al país, i que han tingut un impacte

brutal sobre la seva gent. Primer, els plans d'ajustament aplicats per l'FMI des dels anys 90 i després els acords pesquers amb la Unió Europea, que han destrossat la pesca tradicional.

Els anys 90 al Senegal s'apliquen els durs plans d'ajustament dictats pel Fons Monetari Internacional (FMI), amb la recepta clàssica de privatització, liberalització, obertura dels mercats i eliminació dels aranzels. El país s'inunda de productes alimentaris procedents de la UE: sobretot carn d'au i conserves de tomàquet entre d'altres. Set de cada deu granges de pollastre i molts conreus de tomàquet s'abandonen perquè ni poden exportar ni poden competir en el mercat intern amb els productes europeus, subvencionats i més barats. El resultat és un país dependent, fins i tot en l'alimentació bàsica.

Per si amb això no fos prou, la UE ha desplegat sofisticats acords perquè les flotes pesqueres europees, molt més grans i modernes explotin els seus rics bancs de pesca, que sempre havien estat un dels pilars econòmics i una de les bases de l'alimentació de la població. La pesca donava feina a unes 600.000 persones (el 17% de la població activa) i representava el 3,2% del PIB. La pesca tradicional no pot fer res per competir amb les tecnificades flotes d'arrossegament europees, que a més provoquen un desastre ecològic. És per això que els *cayucos*, les embarcacions de pesca tradicional, es converteixen en el mitjà per fugir del país, i els pescadors en la tripulació que guia el terrorífic viatge en aigües de l'Atlàntic on és molt fàcil perdre's. Mai sabrem quanta gent s'ha deixat la pell en el camí, amb els vents que els empenyen al mig de l'oceà, com va passar amb el *cayuco* que va arribar fa uns dies a l'illa de Tobago, al Carib, amb 14 cadàvers a bord, havent salpat de Mauritània.

El Senegal no és un país pobre, és un país riquíssim, que ha estat empobrit per les polítiques de l'imperialisme. L'anomenada crisi dels *cayucos* de 2006 perdura, i les xifres només han baixat per la política de col·laboració amb règims de l'Àfrica Occidental, a cop de talonari i armament de policies que no tenen res de democràtic. ¡100.000 joves han emigrat del Senegal a les Canàries des de 1994! I el més lamentable és que molt han acabat treballant en camps de conreu o en vaixells de pesca Europeus.

La ruta de les Canàries és un exemple més de com, quan es tanca una porta a l'emigració, com ha fet el govern espanyol en acord amb la dictadura de Mohamed VI al Marroc, se n'obre una altra de més llarga i més perillosa. Ha estat el blindatge fronterer de l'Estret de Gibraltar i de Ceuta i Melilla per la col·laboració amb el Marroc el que ha reobert la ruta de les Canàries. *Barcelona o mort*, és el lema del jovent a les platges del Senegal.

Cristina Mas

"El Mediterrani és la ruta migratòria més mortífera ..., però també ho és el desert del Sàhara... "així és la vida"

Entrevistem a Abdoulaye Diop treballador del sector neteja a les comarques gironines i militant de LI, a l'espera -després de 22 anys a Catalunya- de la nacionalitat i sense dret a vot, pateix com molts dels seus companys la Llei d'Estrangeria. Ens analitzarà/ explicarà la situació que està vivint el Senegal actualment.

Lluita Internacionalista- Com està vivint la gent al Senegal?
Abdoulaye Diop.- Fa poc temps el Senegal va viure una nova crisi. Va ser el març del 2021. Protestes a tot el país, fa una dècada que no hi havia disturbis d'aquesta intensitat. El Senegal és un dels països més estables de l'Àfrica occidental, però la seva estabilitat no pot ocultar la pobresa existent. Mes de 50% dels 14 milions de habitants viuen per sota del llindar de la pobresa. La seva economia està dominada principalment pel cultiu de cacauet, la pesca i els serveis. La pesca és el sector principal de l'exportació, però es veu amenaçada per les potències asiàtiques i europees. Últimament han descobert petroli, però el govern actual ha firmat contracte per a la seva explotació amb les potències estrangeres.

LI- Qui es Ousmane Sonko?

AD.- Ousmane Sonko ha aconseguit col·locar-se en la

Ousmane Sonko

primera línia política senegalesa amb un discurs de patriotisme, anticolonialisme i panafricanisme, que ha connectat sobre tot amb la diàspora i els joves que no troben respostes als seus problemes en la classe política. Sonko, líder de *Patriotes de Senegal pel Treball, l'Ètica i la Fraternalitat* (PASTEF) i diputat molt crític amb el govern, que va quedar en tercer lloc en les eleccions del 2019, va ser detingut el març a Dakar acusat d'"alteració de l'ordre públic" quan es dirigia al tribunal per una vista en un cas de violació i anava acompanyat de centenars dels seus seguidors que entonaven cants al centre de Dakar. Sonko havia sigut convocat pel jutge després de que el passat 3 de febrer va ser acusat per una empleada d'un saló de massatge de Dakar d'un presumpte delictes de violació i amenaces de mort. El jutge va ordenar mantenir Ousmane Sonko sota custòdia policial. El líder opositor assegura que aquesta acusació es un complot perpetrat pel president

Macky Sall perquè no es pugui presentar a les eleccions de 2024 i acabar amb la seva carrera política. El cas ha generat una onada de protestes vinculada amb la pobresa, la frustració de la classe treballadora jove en situacions de precarietat i la falta de política d'ocupació.

LI.- Quina política té el govern?

AD.- El Senegal és una república presidencial, un país laic, on el 90% de la població practica l'islam i la seva societat conserva una important estructura d'organització tribal. Però el primer president de Senegal era un catòlic. Hi ha una bona convivència, una bona cohabitació religiosa. L'actual president és Macky Sall, elegit el 2019, i es el quart president des de la independència. Al país hi ha més de 80 partits polítics.

El Senegal ha conegut dues alternances polítiques. L'última alternança es l'arribada de Macky Sall al poder el 2012, volia dur a terme un canvi profund en els plans econòmic, social i de la bona governança en relació amb l'administració de Abdoulaye Wade, president de Senegal de 2000 a 2012.

L'objectiu o l'ambició del president Macky Sall era portar el Senegal en el camí del desenvolupament, però ha sigut un fracàs. Com a president del Senegal ha generat una decepció, una frustració de la majoria part de la classe treballadora senegalesa.

En 2019 Macky Sall va obtenir un segon mandat amb una elecció amb frau. Els senegalesos ho saben, les recents protestes del país, març 2021, demostren que la majoria dels senegalesos no el volen. L'actual govern és corrupte. Hi ha ministres perseguits per corrupció i desviament de fons públics. Avui la situació es preocupant perquè Senegal pateix un gravíssim retrocés democràtic, una inseguretad jurídica que amenaça a tots els opositors y activistes polítics. Avui un dels grans problemes és la no separació de poders, la no independència de la justícia, i la impunitat. El president Macky Sall ho controla tot.

LI.- Per què emigren els joves?

AD.- La migració senegalesa es bàsicament econòmica per extrema pobresa, per un atur juvenil que s'ha agreujat amb la pandèmia, pel mal govern que obstrueix les perspectives de les capes més vulnerables de joves, dones i nens. Una de les causes del repunt de l'emigració senegalesa en cayuco que es va produir l'any passat. són els acords de pesca entre la Unió Europea i el Senegal. La pesca industrial, d'enormes vaixells europeus i asiàtics aixafen, colpegen i maxaquen la pesca artesanal senegalesa. Els pescadors senegalesos no poden sobreviure i es veuen obligats a migrar en pateres.

Boubacar Seye, activista senegalo-espanyol i president de la ONG "Horizonte sin fronteras", està perseguit, arrestat i empresonat per exigir que s'aclareixi la gestió de 180 milions d'euros donats per Europa per frenar la migració irregular. Seye ha criticat la gestió dels fons europeus destinats al control migratori al Senegal.

Fa poc temps, Pedro Sánchez president del govern espanyol, va estar al Senegal per acordar amb el president senegalès la represa dels vols de repatriació. Una vergonya. Doncs molts dels migrants sense papers seran repatriats al seu país després de patir un viatge amb molts riscos.

LI.- Molts no arriben

AD.- El poble africà pateix mort i abusos en la ruta pel mar. Els horrors que pateixen els migrants subsaharians en aquestes rutes han sigut invisibles durant molt de temps. El Mediterrani és la ruta

migratòria més mortífera del món però també ho és el desert del Sàhara. És un perill, però "així es la vida" o "Si te'n vas, te vas per a sempre, mai tornaràs", diuen. Prop del 28% dels morts entre 2018 y 2019 té lloc en el desert del Sàhara. També hi ha milers de morts o desapareguts en el mar Mediterrani en la seva travessa a Europa. Els que sobreviuen queden amb seqüeles de salut, especialment de salut mental, degut a la experiència traumàtica.

LI.- I a Canàries, es troben una presó...

AD.- No sols presó sinó també xenofòbia, frustració ... La situació es frustrant pels migrants però

també ho és pels illencs, ja que en lloc de rebre turistes que porten diners i impulsen l'economia, arriben migrants que cal atendre amb diner públic. Un cop arriben es queden en un centre de detenció, en campament. Es una mena de presó. Els immigrants porten dies manifestant-se a Canàries en contra dels atacs xenòfobs que pateixen quan surten del campament a passejar. Els migrants dels centres de emergències son privats de llibertat.

Amnistia Internacional ha mostrat la seva preocupació sobre la "males condicions d'acollida" en els centres d'emergències, alguns dels quals ni tan sols reuneixen les mínimes condicions higièniques.

LI.- Com s'està vivint des d'aquí tota la situació

AD.- Amb tristesa. Europa no es un El Dorado. Per la culpa dels
(segueix a pàg. 6)

Senegal

Per què tot es mou al país de la *Teranga**?

* *Teranga*: hospitalitat en Wolof, llengua nacional de Senegal

La revolta del març del 2021 al Senegal és el resultat del malestar popular acumulat des de fa dècades i d'una població juvenil creixent, en alguns casos ben formada, però desemparada i sense futur.

Senegal durant anys, ha comptat per al seu desenvolupament més en els seus recursos humans que els materials. Aquests últims anys amb el descobriment i exploració de petroli i gas, el país és objecte de la voracitat d'inversors nacionals i internacionals, que afavoreix un clima de lobbys amb interessos totalment oposats als de la població.

Criticant i denunciant la mala praxis del govern de Macky Sall sobre les concessions de contractes de petroli i gas entre d'altres, el jove inspector d'hisenda Ousmane Sonko va ser exclòs de la funció pública, acusat de divulgar secrets de l'Estat.

Aquesta bel·ligerància amb el règim de Macky el va propulsar i va crear el seu partit dels patriotes (PASTEF), que va quedar en tercer lloc a les últimes eleccions presidencials. S'ha convertit en uns dels líders amb més projecció i esperança entre les classes mitjanes i sobretot en un sector de la diàspora a Europa.

Què ha fallat en el país de la *Teranga* per què en una setmana es produís una situació de tensió al carrer que va fer perillar la famosa estabilitat política del Senegal? Segur que algunes coses s'han fet malament des de fa temps i per un cúmul de circumstàncies, el got ha vessat. La situació és tan

complexa, que l'abordatge i comprensió del que ha passat mereix una mirada ampla i multidimensional per almenys percebre algunes pistes d'anàlisi.

Com a ciutadà a peu de carrer, no vull que la meua mirada es basi en percepcions, però tampoc en les notícies de «tele escombraria» d'alguns mitjans en Senegal que frivolitzen la llibertat d'expressió i d'informació. Procuo abordar el tema amb dades que ajudin a entendre la problemàtica des de la seva globalitat i complexitat.

Encara que el PIB per càpita ha augmentat de 1.154 dòlars el 2012 a 1.447 el 2019, amb una taxa de creixement sostinguda del 3% de la població el 2020, el país no està bé situat en l'índex de desenvolupament humà (IDH) de 2019, 0,512 punts, per sota de l'any anterior, en què es situava en 0,516.

Avui gairebé el 60% de la població té menys de 20 anys i hi ha més de 100.000 joves de la franja de 15 a 34 anys demandants d'ocupació cada any, que representen la meitat de la població activa.

L'informe de la Organització Internacional de Treball (OIT) revela, que Senegal ocupa la tercera plaça dels 10 països amb una taxa d'atur més elevada del món, un 48%, darrera de Burkina Faso.

En 2019, abans de les eleccions presidencials de Senegal, el diari *Jeune Afrique* deia que el problema de l'atur juvenil podria ser l'adversari polític del President per la seva reelecció, i la bomba que calia desactivar per garantir la pau social al país.

La joventut representa més de 50% de la població i calia moltes inversions en matèria d'educació. S'hauria de haver invertit molt en aquesta joventut per frenar o mitigar l'emigració.

La detenció de Sonko després d'una denúncia de violació va fer sortir al carrer centenars de milers de manifestants majoritàriament joves. El país va estar molt a prop del caos. Després d'haver viscut dies de violència amb morts, els actors polítics i altres lligats al poder es posen desesperadament a buscar la pau social, com un bé preciós mirant el que ha passat

en alguns països de la regió i del continent amb les revoltes populars.

És obvi i constatable que la gestió política durant sis dècades només ha afavorit a l'emergència d'una petita burgesia clientelista, sense capacitat de generar un desenvolupament que atenuï la pobresa estructural de les poblacions vulnerables i sobre tot de la joventut.

El president de la República ha tingut la valentia de reconèixer la seva responsabilitat: en una declaració pública va reconèixer la manca de polítiques públiques d'ocupació de la joventut i va convocar un consell presidencial extraordinari amb joves per escoltar, parlar i proposar solucions.

Però tot això serà un altre discurs solemne, entre els molts que s'han fet durant dècades. Si no s'acompanya amb un compromís polític, de fets reals sostinguts per una governança ètica, les paraules se les endurà el vent.

El clima de pau social no es decreta, es construeix tenint en compte els diferents agents, les seves necessitats i capacitats per generar un desenvolupament sostenible orientat a satisfer les necessitats bàsiques en matèria d'educació, salut i ocupació, en definitiva, el benestar comú compartit.

En aquesta perspectiva desitjable cal tenir en compte un actor actiu que aporta el 12% del PIB: la diàspora. Aquesta diàspora que tot home reconeix com actor de desenvolupament no està aportant el màxim del seu potencial per manca d'espais que ho afavoreixin. Cal repensar la relació de les diàspores amb el país, que no sigui només proveïdora de remeses, si no també actor de transformació social i polític per les experiències vitals adquirides durant anys en el països de residència.

*Amadou Bocar Sam Daff
Diàspora Consulting Services
(en construcció)*

(ve de pàg 4)

nostres dirigents corruptes, de la mala governança ... els joves agafen el camí de la immigració perquè no tenen cap més remei. Quin futur els hi espera?

Molts països de l'Àfrica subsahariana estan perdent la seva joventut i la majoria no arriba a entrar a Europa. Jo detesto la visió catastròfica sobre l'Àfrica, la mirada se centra en tots els mals que assoten el continent. Molts països han de canviar de règim i ha de ser la classe treballadora la que es mobilitzi i derroti als governs corruptes.

Ser un sense papers, anar indocumentat o viure a Europa en situació irregular és com viure en una presó, sense llibertat. Els que portem molts anys aquí a Catalunya, estem patint una llei d'estrangeria que ens ofega, ens maltracta i ens deixa sense drets.

Context:

Estabilitat política

Situem-nos en el context socio-econòmic i polític de la regió, del continent i en el paper de Senegal com país de referència i d'estabilitat política durant dècades. El Senegal és aquest país de 16 milions d'habitants que s'obre a l'Oceà Atlàntic, en una situació estratègica tant des del punt de vist marítim com aeri. Com a recordatori, aquesta situació geoestratègica va fer que, durant la guerra de les Malvines de d'abril 82 fins juny del mateix any, els avions britànics omplien els dipòsits de combustible a Dakar, cosa que va indignar l'oposició marxista de l'època.

Des del punt de vist polític, va ser la capital de la Àfrica Occidental Francesa (AOF) de l'imperi colonial francès i va tenir representació al parlament francès en els anys 1958 en amb personalitats com Lamine Gueye, Mamadou Dia i Léopold Sédar Senghor, que més tard es va convertir en el primer president del país.

La independència

Amb les independències en procés de negociació, el 14 de gener del 1959 s'obre una assemblea constituent per una federació: Senegal, Sudan actual Malí, Dahomey actual Benin, HauteVolta actual Burkina Faso. El 17 de gener 1959 la constitució es va adoptar i va néixer la Federació de Mali, tot i que dependent del poder colonial. Poc després, les divergències entre socis apareixen i la Federació es dissol: s'acaba el somni federal com a instrument polític. Léopold Sédar Senghor, President del Senegal acabat

Política i alternança des de la independència

d'independitzar, comença a tenir problemes amb el seu soci principal Mamadou Dia al qual va engarjolar en 1963 juntament amb altres companys com Walidiodo Ndiaye, fins 1974.

40 anys de "regnat" de Senghor

Durant quatre dècades Senghor va regnar sol amb el seu partit socialista, sense donar possibilitat a una oposició fins 1981. El Fons Monetari Internacional li imposava aplicar polítiques antipopulars i el gener de 1981 va fer una jugada mestra aprofitant-se a l'article 35 de la constitució i va cedir el poder al seu primer Ministre Abdou Diouf, molt deslegitimada i que va ser contestat en els moments durs d'aplicació dels plans d'ajustament estructural.

Plans d'ajustament de l'FMI

Abdou es legitima en les eleccions de 1983 que guanya per tirar endavant les reformes antipopulars fins a les eleccions de 1988, molt contestades. Aconsegueix ser reelegit per tercera vegada el 1993 abans de ser derrotat a la segona volta, el 19 de març 2000, pel liberal Abdoulaye Wade, en la primera alternança política des de la independència.

Aquestes eleccions s'havien produït en un context de «*ras le bol*» [afartament] dels 50 anys de poder del partit socialista i sobre tot, davant d'una joventut mobilitzada, una llibertat de

premsa consolidada i una oposició amb necessitat de canvi malgrat les divergències ideològiques i polítiques amb el partit liberal de Wade.

Wade coopta l'esquerra

Abdoulaye Wade, també amb set de poder, i amb molt poca experiència en gestió de govern, adquirida durant l'època de coalició amb el partit socialista, comença la seva era amb autoritarisme. Amb intel·ligència política, Wade va neutralitzar subtilment l'oposició de l'esquerra maoista i també la prosoviètica (And Jef, Ld MPT, PIT) amb la seva incorporació al govern i altres espais de gestió.

Amb el seu autoritarisme creixent, es va desfer de socis, sobretot dels que aspiren al lideratge polític, com Idrissa Seck i Macky Sall, que després es va posicionar com el seu rival. Desafiaven el seu afany d'instaurar un poder hegemònic hereditari, com si es tractés d'una monarquia, en el seu fill, Karim Wade, que va ocupar càrrecs molt importants com a súper Ministre (Infraestructures, Energia, Cooperació Internacional i Transports Aeri) del seus successius governs.

Macky Sall i l'esperança de canvi

El fet de voler auditar a Karim per la seva gestió a l'Agència Nacional per l'Organització de la Conferència Islàmica (Anoci), presidida per ell mateix, que es va empassar entre 2004 y 2008 uns 250.000 milions de francs CFA (uns 381 milions d'euros) que no se sap on van anar a parar, va enfurismar Wade. Macky finalment va crear el seu partit, l'Aliança per la República (APR), que va capitalitzar la simpatia de molts sectors, per la injustícia que va partir per part de qui havia estat el seu mentor polític.

En 2012 amb la segona alternança política al Senegal, Macky arriba al poder i genera una esperança de canvi. Complint la seva promesa electoral, persegueix l'enriquiment il·lícit de polítics com Karim Wade, o l'alcalde de Dakar, Khalifa Sall, per desviament de recursos públics.

Com que a Senegal la paraula revolució està exclosa del vocabulari polític després de la desil·lusió amb els marxistes, l'alternança rima sempre amb canvi d'actors maquillat d'eslògans reformistes que no qüestionen els fonaments de les desigualtats.

Macky no és una excepció. Primer va generar una eufòria de canvi i al final, el seu règim esta sent qüestionat per la seva gestió dels recursos públics sobre tot pel clientelisme polític i l'absorció de polítics amb un passat poc ètic.

Pots subscriure't a la nostra revista mensual (a escollir versió en castellà o en català) enviant les teves dades a l'apartat de correu i fent l'ingrés per un any al compte corrent: **ES64 2100 3459 3821 0022 0515** (25 euros si te l'hem d'enviar per correu dins de l'Estat espanyol). La subscripció de lliurament en mà és de 17 euros i la podeu fer posant-vos en contacte amb qualsevol militant del grup.

Publicació mensual de Lluita Internacionalista. Dip. legal B-48673-2001
Lluita Internacionalista no es fa responsable de l'opinió expressada en els articles signats.

Aquí ens trobaràs

- ✉ LUCHAI@TELEFONICA.NET
- 📷 [LLUITA.INTERNACIONALISTA](https://www.instagram.com/LLUITA.INTERNACIONALISTA)
- 🐦 [@LUCHAI](https://twitter.com/LUCHAI)
- 📘 [@LINTERNACIONALISTA](https://www.facebook.com/LINTERNACIONALISTA)

Lluita Internacionalista és una organització trotskista. El nostre objectiu és la revolució socialista, per acabar amb el capitalisme i construir el socialisme. Impulsem la lluita obrera i jove, i la democràcia obrera. Defensem el dret a l'autodeterminació dels pobles, que és negat per l'Estat Monàrquic, un règim que cal abolir. La nostra lluita és internacionalista: impulsem la reconstrucció de la IV Internacional.

